НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

23 листопада 2023 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)

«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

УДК 336.7 (06)
М.34

М.34 **Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи**: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2023 р. Полтава: НУПП, 2023. 149 с.

ISBN 978-966-616-184-3

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва; проблеми обліку і оподаткування підприємств; сучасні тенденції та проблеми грошово-кредитного ринку України.
Участь у конференції взяли науковці та практики з Баку, Бамберга, Сучави, Таллінна, Берегового, Вінниці, Донецька, Житомира, Ірпеня, Києва, Луцька, Одеси, Полтави, Сум, Ужгорода.
Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-184-3

УДК 343.71

Флястер Олександр,
професор, завідувач кафедри інноваційного менеджменту
Бамберзький університет імені Отто Фрідріха, м. Бамберг (Німеччина)
Скриль Віталія Вячеславівна,
кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КІБЕРШАХРАЙСТВОМ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Одна з головних ланок фінансово-кредитної системи України – це банківська сфера. Найчастіше саме вона є мішенню для шахраїв та зловмисників. Їхні дії можуть призвести до порушення операційної діяльності банків, фінансових збитків та банкрутства, втрати довіри клієнтів тощо. Будь-яке злочинне вторгнення в ІТ-інфраструктуру банку підриває його авторитет, адже саме ця установа гарантує безпеку для зберігання грошей клієнтів.

Під банківським шахрайством розуміємо сукупність злочинних дій та маніпуляцій з метою заволодіння коштами комерційного банку або його клієнтів. Специфікою банківського шахрайства є те, що дії зловмисників можуть бути спрямовані як на саму фінансову установу, так і на його клієнтів або ж партнерів. З огляду на це комерційний банк може виступати жертвою шахрайських дій або ж лише інструментом у руках зловмисників [1].

Банківське шахрайство – це не ситуативний акт, а ретельно спланована та організована діяльність з чіткою метою отримати матеріальну вигоду. Фінансове шахрайство характеризується визначенням мети, повторенням дій, послідовністю здійснення та відтермінування прояву тощо.

Україна займає одне з перших місць серед поширення шахрайських дій у банківській сфері та потрапляє в п’ятірку країн, де банківські платіжні операції є незахищеними. Найбільш розповсюдженими методами реалізації шахрайських дій є використання соціальної інженерії. Так, найбільш розповсюдженими є фішинг, прекстинг, бейтинг та QuidProQuo. На сьогодні, в Україні фішинг став один з найпоширеніших методів шахрайства в мережі Інтернет, який використовують кіберзлочинці для привласнення коштів та збору персональних даних. А з початком повномасштабної військової агресії це стало також і одним з напрямів гібридної війни російської федерації проти України. Адже десятки зловмисних груп, які проводять фішингові кампанії проти українських громадян, координуються російськими злочинцями, а ФСБ покриває їхні дії. Внаслідок цього кошти, які втрачають українці, використовуються для підтримки країни-терориста (рис.1).

Найпоширенішим видом стала фейкова соціальна допомога від державних чи міжнародних організацій постраждалим від війни українцям. У 2022 році НБУ виявив близько 4500 фішингових ресурсів, для порівняння – в 2021 році ця цифра була на порядок меншою. Національний координаційний центр кібербезпеки при Раді національної безпеки і оборони України спільно з Національним банком України запустили проєкт із протидії кібершахрайству у фінансовому секторі.

Аналіз діяльності хакерських груп, які займаються подібним шахрайством, вказує на те, що вони діють не тільки в Україні, але і в країнах ЄС. Тому Україні варто впроваджувати досвід країн європейського союзу щодо боротьби з кібершахрайством в банківському секторі.

Так, з 2020 році у Польщі розпочали боротьбу із фішинговими сайтами, що націлені та викрадення особистих даних, банківської інформації та облікових записів.

Блокування відбувається на рівні операторів телекомунікаційних послуг Польщі. Підписано угоду за участі Міністерства Цифрової трансформації, NASK (CERT-PL) та надавачів телекомунікаційних послуг. Провайдери приймають участь на волонтерських засадах та завжди можуть відмовитися від участі [3].

Рис. 1 Статистична інформація щодо виявлених фішингових доменів пов'язаних із фінансовим шахрайством [2]

Швейцарія у 2015 році впровадила SWITCH DNS Firewall, що реалізовується із використанням методу DNS Response Policy Zones (RPZ). Першочергово обслуговували клієнтів SWITCH, на даний момент надають сервіс на договірних засадах [4].

Національний центр кібербезпеки Великобританії у 2017 році впровадили Protective Domain Name Service (PDNS). PDNS було створено, щоб перешкоджати використанню DNS для розповсюдження та роботи шкідливих програм. Його створив Національний центр кібербезпеки (NCSC), а впроваджує Nominet. Реалізований із використанням методу DNS Response Policy Zones (RPZ). Клієнтами є державні організації. Список фільтрації налічує близько 60M [5].

Саме тому з урахуванням міжнародного досвіду для боротьби з такими видами банківського шахрайства доцільно розробити низку заходів, реалізація яких потребує: підвищення кіберобізнаності (кібергігієни) громадян України; блокування шахрайських ресурсів на рівні реєстраторів, хостерів та надавачів хмарних послуг; використання Google Save Browsing; обмеження фішингових ресурсів на рівні надавачів телекомунікаційних послуг.

Отже, підсумовуючи варто зазначити щоб мінімізувати в майбутньому ризики шахрайства, фінансові установи мають комплексно змінити свій підхід до них. За великим рахунком, фінансовим установам необхідно зрозуміти цифрову трансформацію, що швидко відбувається навколо нас, оцінити нові ризики шахрайства, що з'являються внаслідок цих швидких змін, і розробити принципи управління ризиками шахрайства з урахуванням міжнародного досвіду, що будуть спроможні ефективно і результативно мінімізувати ці ризики, забезпечуючи стабільні результати.

Література

1. Інструменти для боротьби з шахрайством у банківському секторі. URL: https://hub.kyivstar.ua/news/instrumenty-dlya.

2. Національний банк України. [Електронний ресурс]. URL: https://bank.gov.ua/.

3. List of malicious domains. URL: https://cert.pl/en/posts/2020/03/malicious_domains/.

4. Switch DNS Firewall. URL: https://www.switch.ch/en/dns-firewall.

5. Protective Domain Name Service (PDNS). URL: https://www.ncsc.gov.uk/information/pdns.

6. Глушко А.Д. Маслій О.А. Вплив інформаційної політики на рівень фінансової безпеки України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 46. С. 39-46.